ރާއްޖޭގެ މިވަގުތު ބާރުވެފައި އޮތީ ވަރަށް އުނދަގޫ ފަށްޓަރެއްގައި: އޭ.ޑީ.ބީ ރިޕޯޓު

މާލެ (25 އޭޕްރީލް 2024) – މުއްސަނދި ފަތުރުވެރިކަމާއި، މުއްސަނދި ފަތުރުވެރިންނާއި ކުރިމަތިވެދާނެ ތިމާވެށީގެ ކުއްލި ބާރުތަކުގެ ސަބަބުން ރާއްޖެއަށް ވަރަށް ބޮޑު ޚަރަދުތަކެއް ކުރިމަތިވާނެ ކަމަށް، އޭޝިއަން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ބޭންކުން ނެރުނު ރިޕޯޓެއްގައި ބުނެއްޖެ. ދިރާސާ ތިމާވެށީގެ ބަދަލުތަކުގެ ސަބަބުން ރާއްޖެއަށް ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުންތައް ހިމަނާފައިވާ މި ރިޕޯޓު ނެރުނީ ރާއްޖޭގައި ހުންނަ އޭ.ޑީ.ބީގެ އޮފީހުން.

"މިސްރާބު އިންޑިއާ ކަނޑުގައި ހުރި ދިގު ފަޅުރަށްތަކަކީ ތަރައްގީވަމުން އަންނަ ގައުމުތަކެއް ކަމަށްވާއިރު އެއްސަރަޙައްދުގެ ސިފަތައް ދެއްކުމުގައި ވަރަށް މުހިއްމު މައުލޫމާތުތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، ރާއްޖޭގެ ބިމުގެ އެއްވަރު އެއް ހިސާބުތަކުގައި އެއްގޮތް ނޫން ކަނޑުގެ ފެންގަނޑުގެ އެވްރެޖް 2.4 މީޓަރު އުސްކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، ކަނޑުގެ ފެންގަނޑު އުފުލިގެން ދިއުމުގެ ސަބަބުން ތިމާވެށީގެ ގޮތުން އެއްކޮށް ކަނޑު އަރައިގެން ހިނގައިދާނެކަމުގެ ސަރަހައްދުގެ ތެރޭގައި ހުރިކަމަށް ބެލެވޭ،" އޭ.ޑީ.ބީގެ ތިމާވެށީގެ ދިރާސާތަކުގެ ލީޑަރ ޑޮކްޓަރ ބަޔާން ކުރިކަމަށް ރިޕޯޓުގައި ބުނެފައިވެއެވެ.

"އަދިއެހެން ކުރިމަތިވެދާނެ މި ގޮންޖެހުމުގެ މުހިއްމުކަމަކީ، ކަނޑުގެ ފެންގަނޑު އުފުލިގެން ދިއުމާއި، އިންޑިއާ ކަނޑު ހޫނުވުމާއި، ފެންބޮޑުވުމާއި، ގިރުންތަކާއި ބަދަލުތަކާއި ދިމާވެދާނެ ދަތިތަކާއި، އާދައާ ޚިލާފު ހޫނު މޫސުމީ ބަދަލުތަކެއް އަދި ވަރަށް ގަދަ ވައިރޯޅިތަކާ ދިމާވުމުގެ ސަބަބުން ތިމާވެށީގެ ނުރައްކަލުގައި ދިރިއުޅުން އެކަށިގެންވާ ގޮތަކަށް ބާއްވާލަން ނޯންނާނެ. ބޭނުމީ ދަރިން ކަނޑުގައި ދިރިއުޅޭ ރާއްޖޭގެ ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުން އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި އަސާސީ ހައްޤުތައް ގާއިމުކުރުން،" ސްޓޮކްހޯމް ރިޕޯޓުގައި ވިދާޅުވިއެވެ.

ބޭނުން ވިދާޅުވި ގޮތުގައި ދިރިއުޅުމާއި މިލްކުވެރިކަމަށް، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅިގެން އަރާ ސިޔާސީ ބަލާތަކާއި މައްސަލަ ބިން ހިމާޔަތްކުރަން، އެއީ ތިމާވެށީގެ ބިން ބަދަލުކުރަމުން ހުރެދާނެ ވެސް ނުކުޅެދޭނެ ފަހަރެއް ވާ ދުވަސް ގާތްވެއްޖެ އަދިވެސް ގަވާއިދުތަކުގައި ވަރަށް ބޭނުންވެއެވެ. ބަރުގަދަ ރަށްތަކާއި، އެހެނިހެން ރަށްރަށުގެ މައްސަލަތަކާ ތަފާތުކުރެވޭ ކުރިމަތިލުން އެއްކޮށް ބިން ބޭނުންކުރުމުގެ ސިޔާސަތުތައް ގާއިމުކުރުން ކަމަށް ވިދާޅުވިއެވެ. މިގޮތުން އެއްކޮށް ބިން ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ކަނޑުގެ ފެންގަނޑު އުފުލިގެން ދިއުމަށް ބަދަލުވާ ދުނިޔެއާ ފުށުނާރާ ގޮތުގެ ކުރިމަތިލުމެއް ގެންދިޔުމަށް ކަމުގެ ބަދަލުތަކަށް ސިޔާސަތު ފަށައިގަންނަން ވާނެ.

"ތިމާވެށީގެ މިވަގުތު ބާރުވެފައި މިއޮތީ ވަރަށް އުނދަގޫ ފަށްޓަރެއްގައި. ކަނޑުގެ ފެންގަނޑު އުފުލުމުގެ ސަބަބުން ދިރިއުޅުމަށް

ގެންގުޅެން ކުރިމަތިވާނެ ހާލަތުން މި ނިކަމެތި ރަށްރަށް ރައްކާތެރިކުރުމަށް އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރެވި ހިފެހެއްޓުމުގައި ގޮތެއް ނެތް. ހަމަ އެހާއިރު، ބިން ހިމާޔަތްކުރުމަށް ގެނެސް ތަރައްގީގެ މައްސަލަތައް ކުރިމަތިވާނެ، ޔުނިވާސިޓީން ފައްޓާފައިވާ ދިރާސާ

ނިޒާމަށް ގެއްލުންދީ، ކަނޑުގެ ދިރުންތަކަށް ނުރައްކާތެރިވެއް އަދި މި ގޮއްސަން ކޮންމެ އަހަރަކު އެތައް މިލިއަން ޓަނުގެ ޕްލާސްޓިކް ސަމުދުރުތަކަށް ވައްޓާލެވޭ. ދިރާސާތަކުން ދައްކާ ގޮތުގައި ކަނޑުގެ ދިރުންތަކަށް" ބުނެ ވިދާޅުވިއެވެ.

ހޯދުމުގެ ފަރާތުން ޒުވާނުން، ހަޔާތް ފެށިގެން ދުވަހުގެ އެއްމެ ފުރަތަމަ ދުވަހުން، އަދި މުސްތަޤްބަލުގެ ޖީލުތަކަށްވާ އުނދަގޫތަކާ ބެހޭ ހުށަހެޅުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރިއަށް ގެންދަނީ މިފަދަ ކަންތައްތަކުގެ ޙައްލު ހޯދުމަށް ކުރާ ނުތަނަވަސް އަސަރުތަކާ ފެހިކަމުން، އަކަންތަކުން ދިރާސާކުރަން ޖެހޭ ވަރަށް އަމުރަށް ފުރުޞަތުއަކަށެވެ.

މީގެ އިތުރުން، އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް އަސަރުކުރާ ޤާނޫނީ އުސޫލުން މައްސަލަތައް ފެށި ހޯދަވަރުގެ ފާހަގަކޮށްފިއެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ކަނޑުގެ އުފެއްދުންތައް، ދަތުރުފަތުރު ކުރުމަށްޓަކައި އަންދަވާލާ ތަކެތި ބޮޑުވެސް ބަލާލެވޭ، ކުރި މުސްތަޤްބަލުގެ މައްސަލަ ހިމެނެއެވެ.

"ހަމަ ތަނުތަނުގައި ކުރި އުނދަގޫ، ކުރި އުފާވާ، މައިކްރޯ ޕްލާސްޓިކުގެ ތަޙުއްޤީޤުތަކާ ރާއްޖޭގައި ކުރިމަތިވެފައިވާ ކުރި މުސްތަޤްބަލުގެ ބޭނުން މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް. ކޮންމެ ތިމާވެށި ދަތުރު ކުރިއަށްދާނެ، މިހެރަވިންނާއި، އަތިރިމަތިންނާއި، ދޫނިތެރިން، އަދި ގެސްޓްހައުސް ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރިއެރި ހުންނަނީ ފެނޭ" ބުނެ ވިދާޅުވިއެވެ.

ކަރަންޓު އުފެއްދުމުގެ ބާރު ގައުމީ ގޮތުން އެތެރޭކުރާ ތަކެތި ރާއްޖެ ވަރަށް ބޮޑަށް ބަރޯސާވެއެވެ. އެއީ ނަހަމަ އަގު ބޮޑު، ވައި ތަޣައްޔުރުވުމަށް މަގުފަހިކުރާ، އަދި ތިމާވެށީގެ މައްސަލަތަކާއި އިންސާފު ހޯދުމަށް އެންމެ ކުރިއަށްގެންދާ އަޅުއްވާ ގެއްލުންގެ ގޮތުގައި ރާއްޖެ އެންމެ އަތޮޅުތަކުގައި ގެންގުޅުމަށް ގަބޫލުކުރާ ކަމެވެ. މީގެ އިތުރުން، ހަރަކާތް ހިންގުމަށް ގެއްލުންދާ ރާއްޖެ ހުރި ކަމަށް މަސައްކަތްކުރާ މުޅިގެ ސަރަޙައްދު ހުރަސްއެޅުވިއެވެ. ޒުވާނުން ކަރަންޓު އާ ތެރެ ސަރުކާރު ސަރަޙައްދުން ފެންވަރު ގެންދަވަނީ ކައިރިގައި އެއީ ސަރުކާރު މިވެސް ޤަބޫލުކުރުމެއް ސަރުކާރާ ހަރަކާތްތެރިވެވެއެވެ.

"ތިޔަން ހަމަ އުފެއްދުމާ ވަރަށް އަވަސް ފުރުޞަތެއް ތެރޭގައި ދަރަނިދީ، އިޤްތިޞާދީ ހަމަ ބާރަތުކާ ނިޒާމަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ އިންސާނީ ހައްޤުތައް – ވަކިން ހުރިހާ ދިރުނުގެ ދިރިއުޅުމަށް ފިޔަވަޅުއަޅާ ހަމަ – މުސްތަޤްބަލު ރައްކާތެރި ކުރުމަށް ކުރަން ޖެހޭ ކަމެއް" ހޯދާ ވިދާޅުވިއެވެ.

"ބައެއް ޤާނޫނުތަކާއި، ދިރިހުރިހާ މަސައްކަތްތަކުގެ ފަރާތުން ހާސިލް ކުރުމަށް ހިތް ގަޔާ ނިކުމެދީ ފަސޭހަވާނެ. އެހެން ހިސާބު އަދި ރާއްޖޭގެ ހަމަ އަދި ޒުވާނުންނަށް އާ ގެންދަވާ ފުރުޞަތުން. އެއީ މުސްތަޤްބަލުގެ ތަރައްޤީ މަގު ފަހިވާނެ

ރިޗާޗުތަކުގައި ވިޔަސް އަންނަ ފަރުދުވެރިން ދެއަހަރަށް އެތައްހާސް ޒުވާނުން ހަރަދުކުރާއިރު، ރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ 30 އިންސައްތަ ކަމަށްވާ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ތެރެއިން ގިނަ ބައެއް މަސައްކަތްކުރަނީ ސިޔާހީ ޚިދުމަތްތަކާއި އުފެއްދުންތެރި ޚިދުމަތުގެ ހަރަކާތްތެރިކަން ނެތް މާހައުލުގައި. ބޭރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ބޮޑެތި އަދަދުތަކެއް ފައިދާ ހޯދައިދޭ، ދިރިއުޅުމަށްޓަކައި ވެރިގެއިވާ ދިރުންތަކަށް ބަޔާސާވާ ދިވެހިންނަށް އެ ފެށި ނުތެރެއުޅުގެ ގެއްލުން ތަރައްޤީ ކުރަންޖެހޭ. މި އުސޫލު ބަދަލުކުރެވޭން ނޫނީ ހަމަހަމަ އަދި ދެމެހެއްޓެނިވި މުސްތަޤްބަލެއް އިންސާނިއްޔަތަކަށް ނުހޯދޭނެ" ބޭއްސާ ވިދާޅުވިއެވެ.

ސޮނެވާ ރަށުތެރޭގެ ޗާޓަރުގައި ސަރުކާރުގެ އޮފިޝަލުންނާއި، މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ޖުވާނުންގެ މަންދޫބުންނާ ބައްދަލު ކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެނާ ހަރަކާތް ޗާރަޓީތަކާ، ވޯން ހިއްސާކުރުމުގެ މަސައްކަތުގާ ކުރަމުންދާ ބައެއް ސަރުކާރުއިދާރާތަކާއި، ވިޔަފާރީގައި ހުންނަ ކުރި އުނާ ސަރަހައްދު، އަދި ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ބައެއް ސަރުކާރުއިދާރާތަކާ ވާހަކަދެއްކެވިއެވެ.

މި ޒިޔާރަތް ގެނެސް ކުރެއްވީ މާރިޗް 2025 ގައި އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ކައުންސިލަށް ހުށަހަޅާފައެވެ.

ނިމުނީ

ސޯލް، ދުނިޔޭގެ އަދި ދެމެހެއްޓެނިވި ތިމާވެއްޓާއި ހިނގާބިއްޖެ ހާއްސަ އ.ދ.ގެ ސޯޝަލް ރެސްޕޮންސިބިލިޓީގެ މަޝްރޫޢު ޖޭގެ އާރު ބޭއިސް (ބޭސާ) އައްޔަނުކުރީ 1 އޮގަސްޓް 2018 ގައެވެ. އޭނާއަކީ ޔުނިވަރސިޓީ އޮފް ބްރިސްޓޮލް ކޮލެޖުން ފާސްކުރައްވާފައި، ސިޔާސަތު އަދި ދެމެހެއްޓެނިވިކަމުގެ ހިންގަވައިދެއްވާ އެސޯސިއޭޓް ޑިރެކްޓަރެކެވެ. @SREnvironment

ސޯޝަލް ރެސްޕޮންސިބިލިޓީ، ވަރކިންގް ގްރޫޕްތަކާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ކައުންސިލްގެ ސޯޝަލް ޕްރޮސީޖަރގެ ބައެކެވެ. އ.ދ.ގެ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި މިނިވަން ހަރުދަނާ އޮންނަ ގިނައިން ހިމެނޭ އޮންނަ ބޭނުމަކީ ދެކޮޅަށް ކަމަށްވާ ސޯޝަލް ޕްރޮސީޖަރ އަޔަ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ކައުންސިލްގެ މިނިވަންކޮށްކާއިލާ ކަންކަން ބަލައި ހޯދައި، މެނޭޖަރ ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިޒާމަކީ ކިޔާ އާންމު ހަމައެވެ. ސޯޝަލް ޕްރޮސީޖަރގެ ފްރޭމްވޯކް ތިބިފައިވާ މިންގަނޑަކީ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ކައުންސިލުން އައްޔަނުކުރެއްވުމާ، އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭ މިނިވަން ހޯދުންތަކެވެ. އެމީހުންގެ މަސައްކަތަކީ ދުނިޔޭގެ ވަށް ގެއްލުންތަކާއެކު ބަލަހައްޓާ ނިޒާމު އާންމު މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ކަންތައްތައް ދެނެގަތުމެވެ. އޭނާ އ.ދ.ގެ މުވައްޒަފެއް ނޫނެވެ.

އަދި އެއްވެސް ޤައުމެއްގެ ނުވަތަ ޖަމާޢަތަކާ ގުޅުން އޮންނަ ބައެއް ނޫނެވެ. އެމީހުން މަސައްކަތް ކުރަނީ އެމީހުންގެ ފަރުދީ ހައިސިއްޔަތުން، އަދި އެއްވެސް އުޖޫރައެއް ނުލިބެއެވެ.

އިތުރު މައުލޫމާތު ހޯއްދެވުމަށް ނުވަތަ މީޑިއާގެ ބޭނުންތަކަށް ފޮނުއްވާށި: viktoria·aberg@un·org އަށެވެ.

އ.ދ.ގެ އެހެނިހެން މިނިވަން ޚަބީރުންނާ ގުޅޭގޮތުން މީޑިއާގެ ސުވާލުތަކާއި ހުރިނަމަ، ދަރިޝާ އިންދްރަގުޕްތާ (dharisha·indragupta@un·org) އަށް ފޮނުއްވާށެވެ.

އ.ދ.ގެ އިންސާނީ ހައްޤުތަކާ ގުޅޭ މިނިވަން ޚަބީރުންނާ ބެހޭ ޚަބަރުތައް "އެކްސް" އިން ހޯއްދެވުމަށް @UN_SPEcperts ފޮލޯ ކުރައްވާށެވެ.